

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із навчальної роботи

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 20__ р.

Здоров'язберезувальні технології у вищих навчальних закладах

(назва навчальної дисципліни)

Робоча програма

вибіркової навчальної дисципліни

Підготовки магістра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Галузь знань 1801 Специфічні категорії

(шифр і назва напрямку)

Спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи

(шифр і назва спеціальності)

Луцьк – 2013

Робоча програма навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у вищих навчальних закладах» для студентів за спеціальністю 8.18010021 Педагогіка вищої школи–12 с.

” ___ ” _____ 2013 р.

Розробник: Петрович В.С., к. п. н., доцент кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Рецензент: Цьось А.В., д. н. з фізкультури і спорту, професор, проректор із навчально-виховної роботи СНУ ім. Лесі Українки

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні **кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

протокол № ___ від ___. _____. 2013 р.

Завідувач кафедри: _____ **(Гусак П.М.)**
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена **науково-методичною комісією педагогічного інституту**
(назва факультету (інституту))

протокол № ___ від ___. _____. 2013 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (інституту) _____ **(Антонюк В.З.)**
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена **науково-методичною радою університету**

протокол № ___ від ___. _____. 2013р.

© Петрович В.С., 2013
(Прізвище, ініціали)

Вступ

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у вищих навчальних закладах» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 8.18010021 Педагогіка вищої школи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми здоров'я людини і шляхи її розв'язання загально визначеними у світі засобами формування відповідального ставлення до здоров'я; екологічні, інформаційні, громадські, законодавчі аспектами діяльності по формуванню ЗСЖ. Діяльність педагогічного працівника, який пройшов цю навчальну дисципліну, має бути спрямована на навчання і формування здоров'я суб'єктів освітнього процесу відповідно до сучасних підходів.

Міждисциплінарні зв'язки: з загальною та соціальною педагогікою, дидактичними технологіями у вищій школі, новітніми педагогічними технологіями, віковою фізіологією та валеологією, фізичною культурою, екокультурою особистості, психологією здоров'я тощо.

1.Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів <i>2,5 кредити</i>	Шифр і назва галузі знань <i>1801 Специфічні категорії</i> Шифр і назва напряму підготовки	вибіркова
Модулів <i>3 модулі</i>	Спеціальність <i>8.18010021 Педагогіка вищої школи</i>	Рік підготовки <i>6</i>
Змістових модулів <i>2 модулі</i>		Семестр <i>11</i>
ІНДЗ: <i>є</i>		Лекції <i>12</i> год.
Загальна кількість годин <i>90</i>		Практичні (семінари) <i>24</i> год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): Аудиторних <i>2 години</i> самостійної роботи <i>2,2 години</i> індивідуальної роботи <i>1,1 год.</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>магістр</i>	Лабораторні <i>___</i> год.
		Самостійна робота <i>36</i> год.
		Індивідуальна робота <i>18</i> год.
		Форма контролю: <i>залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у вищих навчальних закладах» є усвідомлення взаємозалежності особистого та громадського здоров'я, забезпечення оволодіння студентами системою теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних педагогу при здійсненні професійної діяльності в закладах освіти для ефективної реалізації завдань щодо покращенню здоров'я і якості життя громадян України в умовах викликів XXI століття..

2.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у вищих навчальних закладах» є :

- ознайомити з новими підходами до визначення й розуміння здоров'я як багатофакторного елементу людського життя, надати інформацію про рівні здоров'я та фактори, що впливають на громадське та особисте здоров'я;
- розглянути досвід діяльності різних секторів суспільства, соціальних інститутів по формуванню відповідального ставлення до здоров'я;
- ознайомити зі специфікою моделювання програм сприяння покращенню здоров'я; особливостями організації та управління діяльністю зі збереження здоров'я та пропаганди ЗСЖ в Україні і за кордоном;
- системно представити професійну діяльність педагогічних та науково-педагогічних працівників щодо формування ЗСЖ студентської молоді;
- ознайомити з інноваційними технологіями, моделями, формами організації, методами навчання здоров'ю в системі загальної, професійно-технічної та вищої освіти.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти **мають володіти знаннями про:**

- поняття «здоров'я» та складові здоров'я людини, рівні здоров'я та фактори, які впливають на нього;
- сутність понять «відповідальне ставлення до здоров'я», «сприяння покращенню здоров'я», «формування здорового способу життя»;
- основні питання філософії, психології, педагогіки здоров'я;
- законодавчу та нормативну базу щодо формування ЗСЖ;
- досвід діяльності різних секторів суспільства, у т.ч. державних і громадських організацій, вищих навчальних закладів щодо формування ЗСЖ;
- основні етапи моделювання програм із ФЗСЖ та новітні підходи у галузі громадського здоров'я.
- роль засобів масової інформації у формуванні здорового способу життя;
- інноваційні технології, методи, форми роботи по пропаганді здорового способу життя.
- впровадження елементів здоров'яспрямованої діяльності у навчально-виховний процес.

Після опанування курсу студенти мають **володіти такими вміннями:**

- висловлювати аргументовану позицію по основних проблемах громадського та особистого здоров'я;
- аналізувати суспільні явища та виявляти фактори, які негативно впливають на здоров'я людини, систематизувати інформацію про проблеми учнівської та студентської молоді у сфері здоров'я;
- організувати діяльність, спрямовану на сприяння здоров'ю у різних соціокультурних середовищах;
- здійснювати проектування, реалізацію, моніторинг і оцінку соціальних програм та проектів здоров'яформуючої та здоров'язберігаючої спрямованості з урахуванням потреб цільових груп;
- володіти та використовувати сучасні методи та технології навчання, інформаційно-просвітницької та тренінгової роботи з учнівською та студентською молоддю щодо формування здорового способу життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи здоров'язберігаючої діяльності

Тема 1. Збереження здоров'я/здоров'язберігаюча діяльність як соціальне явище, галузь знання і практика.

Завдання дисципліни, історія виникнення і розвитку. Зв'язок із іншими науками. Система понять. Здоров'я як глобальний феномен і системна категорія. Ідея системності в тлумаченні поняття здоров'я. Концепції здоров'я. Ціннісно-соціальна модель здоров'я. Рівні здоров'я. Універсальна формула здоров'я (цілісність, відповідальність, компетентність). Аналіз стану здоров'я дітей та молоді в Україні: захворюваність, смертність, нещасні випадки; гострі кишкові інфекції; інфекційні захворювання соціально зумовленого характеру; гінекологічні захворювання; здоров'я матерів; інфекції, які передаються статевим шляхом і проблеми статевого виховання; ВІЛ / СНІД; хімічні залежності; тютюнопаління; фізичний розвиток; інвалідність; смертність.

Тема 2. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та індивідуальна і глобальна цінність

Сутність здоров'я як глобального і індивідуального феномену. Критерії здоров'я. Фактори, які впливають на здоров'я. Генетичний фактор здоров'я. Оточуюче середовище й здоров'я. Медико-фізіологічні й психологічні аспекти забезпечення здоров'я. Чинники здорового способу життя: а) оптимальний руховий режим; б) раціональне харчування; в) раціональний режим життя; г) тренування імунітету та загартування; д) психосоціальна та статева культура; ж) відсутність шкідливих звичок.

Сутність громадського здоров'я. Показники індивідуального і громадського здоров'я. Взаємозв'язок між індивідуальним та громадським здоров'ям. Громадська охорона здоров'я.

Тема 3. Концепція сприяння покращенню здоров'я

Історія становлення концепції сприяння покращенню здоров'я. Принципи сприяння покращенню здоров'я. Сутність основних п'яти напрямів пріоритетної діяльності зі сприяння покращенню здоров'я. Профілактика здоров'я. Сучасна світова та європейська політика і стратегія в сфері громадської охорони здоров'я. Оттавська хартія сприяння здоров'ю. Програма Всесвітньої організації охорони здоров'я «Здоров'я для всіх у ХХІ столітті». Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), міжнародних та національних організацій по громадській охороні здоров'я. Реальний стан політики сприяння покращенню здоров'я в Україні. Законодавче та нормативне забезпечення діяльності з сприяння покращенню здоров'я: вітчизняний та закордонний досвід.

Загальні підходи до визначення політики сприяння здоров'ю та здорового способу життя в законодавстві України. Проблема полегшення здорового вибору відносно харчування у вітчизняному законодавстві. Проблема здорового вибору фізичних вправ/рухової активності в законодавстві України. Проблема зменшення шкоди від алкоголю, тютюну та інших наркотичних засобів в законодавстві України. Проблема забезпечення сприятливого для здоров'я середовища в вітчизняному законодавстві.

Тема 4. Вікові й гендерні аспекти здоров'язберігаючої й здоров'яформуючої діяльності

Здоров'я чоловіків, здоров'я жінок. Гендерні аспекти здоров'я. Здоров'я населення різних вікових груп: підлітки, молоді люди, працездатні громадяни, люди похилого віку тощо. Психологічні проблеми громадського здоров'я в кризових і екстремальних соціальних ситуаціях. Механізми збереження здоров'я: стрес і адаптація.

Фактори впливу на стан репродуктивного здоров'я та механізми формування мотивації дітей та молоді до його збереження. Потенціал громади у збереженні та зміцненні репродуктивного здоров'я дітей та молоді. Розробка просвітницьких програм/тренінгів із питань репродуктивного здоров'я.

Тема 5. Освіта заради здоров'я

Сутність освіти заради здоров'я, принципи навчання здоров'ю. Теорії й моделі навчання здоров'ю. Відповідальне ставлення до здоров'я як результат навчання здоров'ю. Поняття «відповідальне ставлення до здоров'я», «здоровий спосіб життя», «спосіб життя, який веде до благополуччя». Реклама здоров'я. Відповідальне ставлення до здоров'я як шлях забезпечення особистого здоров'я та громадського здоров'я. Школи сприяння здоров'ю. Вітчизняний та закордонний досвід реалізації здоров'язберігаючих освітніх проектів у ЗОШ та ВНЗ. Особливості реалізації освітніх програм у різних соціальних інститутах.

Змістовий модуль 2. Управління процесом сприяння здоров'ю й практичний досвід впровадження технологій формування здорового способу життя

Тема 1. Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння покращенню здоров'я.

Управління індивідуальним та громадським здоров'ям. Міжнародний досвід розробки програм в сфері громадської охорони здоров'я. Принципи, алгоритм розробки програм сприяння покращенню здоров'я. Етапи розробки і впровадження програм. Оцінка ефективності. Менеджмент програм. Розробка програми/проекту сприяння покращенню здоров'я учнівської молоді в ЗОШ, ПТНЗ, ВНЗ різних рівнів акредитації. Специфіка проведення системного моніторингу впливу здоров'язберігаючих проектів.

Тема 2. Моделювання та впровадження програм по формуванню здорового способу життя в учнівському та студентському середовищі

Молодь як об'єкт та суб'єкт профілактичних програм. Сходінки/шаблі участі молоді у реалізації профілактичних програм (за методикою Роджерса Харта). Основні етапи моделювання, програм з формування здорового способу життя: аналіз, визначення мети, постановка завдань, розробка плану, прогнозування, мобілізація ресурсів, моніторинг, оцінка результатів. Послідовність основних елементів моделювання програм з ФЗСЖ (методика Білла Райна). Методика «Конституція». Методика «Бутерброд». Методика «Створення інтегрованого плану». Методика «Яснозорія». План-схема змін з метою сприяння здоров'ю (за матеріалами Ендрю Роджерса). Методика «Дослідження сфери сприяння покращенню здоров'я». Методика «Шлях до здорового способу життя». Визначення власної участі у популяризації здоров'я. Методи «власної участі» та «рівний – рівному». Інші форми роботи педагогічних працівників щодо формування здорового способу життя дітей та молоді в навчальних закладах.

Тема 3. Роль громади (територіальної спільноти чи об'єднання за інтересами) у формуванні здорового способу життя.

Громада і громадські об'єднання як одне з основних середовищ розробки і реалізації різних напрямів діяльності з формування здорового способу життя. Участь громади – необхідна умова реалізації місцевої політики формування здорового способу життя. Основні положення розвитку громади щодо формування здорового способу життя. Принципи розвитку громади щодо формування здорового способу життя. Основні напрями діяльності громади для формування здорового способу життя. Досвід організації діяльності з ФЗСЖ у територіальній громаді (за місцем проживання).

Тема 4. Вплив засобів масової інформації та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молоді людини

Вплив ЗМІ на формування способу життя. Інформаційний простір України: сучасний стан із позиції ідеологій формування здорового способу життя нації. Роль реклами у формуванні здорового способу життя нації. Доцільні напрями діяльності держави і громадськості з впровадження цінностей здоров'я на національному, регіональному та локальному рівнях. Соціальна реклама та її вплив на формування здорового способу життя.

Розробка соціальної реклами, спрямованої на формування здорового способу життя. Оцінка молоддю рекламно-інформаційної діяльності по формуванню ЗСЖ. Пропозиції молоді щодо методів, форм пропаганди здорового способу життя, покращення соціальної реклами.

Тема 5. Використання інтерактивних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.

Освітньо-профілактична робота як форма утвердження ЗСЖ в молодіжному/студентському середовищі. Планування та реалізація соціальних програм/програм у студентському середовищі зі сприяння покращенню здоров'я. Тренінг як провідний метод профілактики негативних явищ у підлітковому та молодіжному середовищі. Традиційна схема тренінгового заняття щодо формування ЗСЖ. Характеристика тренінгових вправ щодо формування ЗСЖ. Організація освітнього тренінгу щодо формування відповідального ставлення до здоров'я.

Тема 6. Шляхи оздоровлення організму

Психологія здоров'я. Прийоми та методи фізичного оздоровлення організму. Прийоми та методи психологічного (духовного) оздоровлення організму. Методи та методика оздоровчих процедур. Прийоми та методи фізичного оздоровлення за допомогою раціонального харчування та очищення організму.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Теоретико - методологічні основи здоров'язберігаючої діяльності							
Тема 1. Збереження здоров'я/ здоров'язберігаюча діяльність як соціальне явище, галузь знання і практика.	9	2	2		2	3	
Тема 2. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та індивідуальна і глобальна цінність	7	-	2		2	3	
Тема 3. Концепція сприяння покращенню здоров'я	8	2	2		1	3	
Тема 4. Вікові й гендерні аспекти здоров'язберігаючої й здоров'я-формуючої діяльності	6	-	2		2	2	
Тема 5. Освіта заради здоров'я	8	2	2		1	3	
Контрольна (модульна) робота	2					2	
Разом за змістовим модулем 1	40	6	10		8	16	
Змістовий модуль 2. Управління процесом сприяння здоров'ю й практичний досвід впровадження технологій формування здорового способу життя							
Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння покращенню здоров'я.	8	2	2		2	2	
Тема 7. Моделювання та впровадження програм по формуванню здорового способу життя в учнівському та студентському середовищі	7	-	2		2	3	
Тема 8. Роль громади (територіальної спільноти чи об'єднання за інтересами) у формуванні здорового способу життя.	7	2	2		1	2	

Тема 9. Вплив засобів масової інформації та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молодшої людини	7	2	2	1	2	
Тема 10. Використання інтер-активних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.	8	-	4	2	2	
Тема 11. Шляхи оздоровлення організму	7	-	2	2	3	
Контрольна (модульна) робота	2				2	
Залік	4				4	
Разом за змістовим модулем 2	50	6	14	10	20	
Усього годин	90	12	24	18	36	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1. 1	Тема 1. Збереження здоров'я/ здоров'язберігаюча діяльність як соціальне явище, галузь знання і практика.	2
2. 2	Тема 2. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та індивідуальна і глобальна цінність	2
3.	Тема 3. Концепція сприяння покращенню здоров'я	2
4.	Тема 4. Вікові й гендерні аспекти здоров'язберігаючої й здоров'я-формуючої діяльності	2
5.	Тема 5. Освіта заради здоров'я	2
6.	Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння покращенню здоров'я.	2
7.	Тема 7. Моделювання та впровадження програм по формуванню здорового способу життя в учнівському та студентському середовищі	2
8.	Тема 8. Роль громади (територіальної спільноти чи об'єднання за інтересами) у формуванні здорового способу життя.	2
9.	Тема 9. Вплив засобів масової інформації та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молодшої людини	2
10.	Тема 10. Використання інтер-активних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.	4
11.	Тема 11. Шляхи оздоровлення організму	2
	Разом	24

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1. 1	Тема 1. Збереження здоров'я / здоров'язберігаюча діяльність як соціальне явище, галузь знання і практика.	3
2. 2	Тема 2. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та індивідуальна і глобальна цінність	3
3.	Тема 3. Концепція сприяння покращенню здоров'я	3
4.	Тема 4. Вікові й гендерні аспекти здоров'язберігаючої й здоров'я-формуючої діяльності	2
5.	Тема 5. Освіта заради здоров'я	3
6.	Підготовка до контрольної (модульної) роботи 1	2
7.	Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння	2

	покращенню здоров'я.	
8.	Тема 7. Моделювання та впровадження програм по формуванню здорового способу життя в учнівському та студентському середовищі	3
9.	Тема 8. Роль громади (територіальної спільноти чи об'єднання за інтересами) у формуванні здорового способу життя.	2
10.	Тема 9. Вплив засобів масової інформації та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молодшої людини	2
11.	Тема 10. Використання інтер-активних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.	2
12.	Тема 11. Шляхи оздоровлення організму	3
13.	Підготовка до контрольної (модульної) роботи 2	2
14.	Підготовка до заліку	4
	Разом	36

7. Індивідуальні завдання

Кожному студенту необхідно виконати індивідуальне навчально-дослідне завдання, а саме:

- розробити програму одноденного просвітницького тренінгу по проблемі сприяння покращенню здоров'я/формуванню здорового способу життя (для студентів 1-го курсу ВНЗ I-II рівнів акредитації), провести його та проаналізувати результати роботи.

ІНДЗ виконується на окремих аркушах паперу (А-4), в обсязі 10-12 сторінок друкованого тексту. Обов'язковими структурними компонентами ІНДЗ є:

- титульна сторінка (з вказівкою кафедри, теми, групи, прізвища та імені студента, року виконання);

- вступ, основна частина (загальна інформація про тренінг (мета, завдання, тип тренінгу, цільова група, кількість учасників, тривалість тренінгу, кількість тренерів, приміщення); матеріальне забезпечення тренінгу; план проведення тренінгу; хід проведення тренінгу; додатки; список літератури;

- аналіз проведення тренінгу (з анкетами учасників).

Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при виставленні підсумкової оцінки з навчального курсу «Здоров'язбережувальні технології у вищих навчальних закладах». Максимальна кількість балів за ІНДЗ – 10 балів.

8. Методи навчання

Розповідь, опис, інструктаж, коментоване читання, пояснювально-ілюстративна й евристична бесіда, обговорення, ілюстрація, демонстрація, спостереження, рольова гра, мікровикладання, виконання конкретних завдань, створення освітніх і соціальних проєктів, моделей, кейс-навчання, диспут, дискусія, мозковий штурм, інтерактивні методики.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Спостереження за навчальною роботою студентів, усне опитування (індивідуальне й фронтальне), бесіда, виступи, доповіді, рецензування, повідомлення, коментування текстів, читання схем, графіків, поточне тестування, експрес-контроль, підготовка індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) у вигляді есе, самоаналіз.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (маx = 40 балів)		Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	(ІНДЗ)	МКР 1		МКР 2
5 т. х 3 б.	6 т. х 2,5 б.	10	30	30	100
15	15				

11. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій. Нормативні документи МОН України.
 Плани та завдання для практичних (семінарських) занять.
 Список рекомендованої (основної та додаткової) літератури.
 Завдання для самостійної роботи. Завдання для індивідуальної роботи. Перелік питань до заліку.

12. Список джерел

Основні:

1. Агаджанян Н.А. Проблемы адаптации и учение о здоровье: учебное пособие / Агаджанян Н.А., Баевский В. М., Берсенева А. П. – Изд- во РУДН, 2006. – 284 с.
2. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А.Й. Капська, О.В. Безпалько, Р.Х. Вайнола; Загальна ред. А.Й. Капської. – К., 2002. – 164 с.
3. Амосов Н.М. Энциклопедия Амосова. Алгоритм здоровья. Человек и общество. – М. : ООО „Издательство АСТ”; Сталкер, 2002. – 464 с.
4. Васильева О.С. Психология здоровья человека: эталоны, представления, установки: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / Васильева О. С., Филатов Ф. Р. – М. : Издательский центр „Академия”, 2001. – 352 с.
5. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології : монографія / П. М. Гусак, Н. В. Зимівець, В. С. Петрович ; М-во освіти і науки України ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 220 с.
6. Всемирная декларация по здравоохранению ВОЗ. – Копенгаген, 1998.
7. Глоссарий терминов по вопросам укрепления здоровья. Всемирная организация здоровья. – Женева, 1998. – 48 с.
8. Дыхан Л.Б. Теория и практика здоровьесберегающей деятельности в школе / Л.Б. Дыхан. – Ростов н/Д : Феникс, 2009. – 412 с.
9. Журавлева И.В. Отношение к здоровью как социокультурный феномен : дис. ... доктора соц. наук : / Журавлева Ирина Владимировна – М., 2006. – 392 с.
10. Захарова Н.М., Гуренко О.І. Популяризація здорового способу життя серед учнівської молоді : навч. посіб., 2-е вид., перероб. і доп. / Наталя Захарова, Ольга Гуренко. – Донецьк : Ландон – XXI, 2011. – 214 с.
11. Здоров'я дитини – багатство країни! // Психологічна газета. – № 13 (13), липень 2004.– С. 12.
12. Здоровье и устойчивое развитие на местном уровне. Участие населения: подходы и методы. Серия „Устойчивое развитие и здоровье в Европе”, Вып. 4. – Москва, 2003 (документ ЕРБ ВОЗ).
13. Здоровье –21. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ: Введение//Европейская серия по достижению здоровья для всех. – 1998. № 5. – Копенгаген.: ВОЗ (ЕРБ).
14. Зимівець Н.В. Соціально-педагогічні технології формування відповідального ставлення до здоров'я в учнівської молоді: Дисертація на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Зимівець Н..В. – К., 2008. – 247 с.

15. Конструирование и внедрение программ по формированию здорового образа жизни: Рабочие материалы семинара. Киев, 20-21 июня 2001 года. – К., 2001. – 19 с
16. Лисицын Ю.П. Общественное здоровье и здравоохранение / Лисицын Ю.П., Полунина Н.В.. – М. : Медицина, 2002. – 272 с.
17. Ложкин Г. Психология здоровья человека / Г.В. Ложкин, О.В. Носкова, И.В. Толкунова : под ред. проф. В.И.Носова. – Севастополь: „Бебер”, 2003. – 257 с.
18. Луков В.А. Социальное проектирование: Учеб. пособие. – 3-е изд. – М., 2003. – 240 с.
19. Майкл Бопп. Сприяння покращенню здоров'я в громаді. – К., 2005. – 45 с
20. Марков В.В. Основы здорового образа жизни и профилактики болезней: учеб.пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Издательский центр „Академия”, 2001. – 320 с.
21. Моделювання та впровадження програм по формуванню здорового способу життя. Методичні матеріали для тренера. / Упоряд.: Лях В.В., Лях Т.Л.; Під заг. ред. Звереві І., Лактіонової Г. – К.: Наук. світ, 2002. – 58 с.
22. Моніторинг і оцінка діяльності з формування здорового способу життя / О.М. Балакірева, О.О. Яременко, Р.Я. Левін та ін. – К., 2005. – 132 с.
23. Навички заради здоров'я. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок: важливий компонент школи, дружньої до дитини, школи, що підтримує здоров'я. Навчальне видання. Інформаційна серія „Здоров'я в школі”. – К : ВКТФ Кобза, 2004. – 123 с.
24. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок через систему шкільної освіти: оцінка ситуації / О.М. Балакірева (кер. авт. кол.), Л.С. Ващенко, О.Т. Сакович та ін. – К. : Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 108 с.
25. Навчання здоров'я : просвітницька робота з підлітками щодо збереження, розвитку та зміцнення репродуктивного здоров'я: за заг. ред. Н. Зимівець. Навчальний посібник./ Н.Зимівець, В.Петрович, О.Закусило.– Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 360 с.
26. Новые подходы в сфере охраны общественного здоровья и формирования здорового образа жизни: Рабочие материалы семинара 28-29 октября 2002 года / Христианский детский фонд. – К., 2002. – 38 с.
27. Основы громадського здоров'я: теорія і практика. Навч.-метод. посіб. / За заг. ред. О.В. Безпалько. – Ужгород, 2008. – 322 с.
28. Охрана громадського здоров'я: управлінські аспекти: Навч. посіб. / Л. Жаліло, І. Солоненко, Б. Волос та ін. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 142 с.
29. Популяризація здорового способу життя: роздуми над деякими сучасними тенденціями / Ендрю Роджерс. – К. : ХДФ, 2003. – 15 с.
30. Психология здоровья: / Учебник для вузов /Под ред. Г.С. Никифорова. – СПб.: Питер, 2003. – 607 с
31. Соціальна робота та формування здорового способу життя (превентивні, корекційні, реабілітаційні заходи): Робочі матеріали / Християнський дитячий фонд; Академія праці та соціальних відносин. – К., 2001.– 18 с.
32. Соціальне планування у місцевих громадах теорія і практика / За заг. ред.. О.В. Безпалько. – К.Видавничий дім «Калита». 2008.
33. Сучасні підходи у сфері охорони громадського здоров'я та його популяризації/Упоряд.:Н.В.Зимівець,В.В.Крушельницький,Т.І.Мірошніченко; За заг. ред. І.Д.Звереві. – К., 2003. – 95 с
34. Формування здорового способу життя молоді: стратегії розвитку українського суспільства. Частина 1. / О.О. Яременко (кер. авт. кол.), О.В. Вакуленко, Ю.М. Галустьян та ін. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Укр. ін-т соціальних досліджень. 2004. – кн.1. – 164 с. – (Сер. "Формування здорового способу життя молоді". У 14 кн.).
35. Формування здорового способу життя: Навч. посіб. Для слухачів курсів підвищення кваліфікації державних службовців /О.Яременко, О.Вакуленко, Л.Жаліло, Н.Комарова та ін. – К.: Укр. ін-т. соціальних досліджень, 2000. – 232 с.

36. Формування навичок здорового способу життя в дітей і підлітків / Н.Ю.Максимова, А.Й.Капська, О.Г.Карпенко та ін. – К.: Ніка-Центр, 2001. – 264 с.
37. Школа и психическое здоровье учащихся / Под ред. С.И.Громбаха. – М., медицина, 1988. – 272с. – С.29.
38. Этюды валеологии [Ананьев В.А., Давиденко Д.Н., Петленко В.П. Хомутов Г.А.] : под общ. ред. Д.Н. Давиденко. – СПб. : СПб ГТУ, БПА. 2001. – 211 с.
39. Яременко О.О. та ін. Оцінка ефективності програми „Здоров'я та розвиток молоді” 1997 – 2001 / О.О.Яременко, О.Т. Сакович, О.Р. Артюр, О.М. Балакірєва та ін. – К. : ТОВ „ІМГ „АртБат”, ТОВ „Видавництво „ЛІТТОН”, 2002. – 96 с.
40. Сходінки до здоров'я: настільна книга учня-тренера / Кол. Авт. упорядн.: Петрович В. С., Курінова О.Ю., Шульган Ф. П., Волох А. С.- Луцьк: Надстир'я, 2006- 142 с.
41. Омельченко С.О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків: Монографія. – Луганськ, Альма-матер. – 2007. – 352 с.
42. Здоров'я – моя цінність: Методичні матеріали для тренінгу / За заг. ред. І.Д.Зверєвої. – К.: Науковий світ, 2006. – 53 с.
43. Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я підлітків та молоді: потенціал громади: Методичні матеріали до тренінгу /авт.-упорядник Н.В. Зимівець; За заг. ред. Г.М.Лактіонової. – К.: науковий світ, 2004. – 205 с.

Додаткові:

1. Абаскалова Н.П. Системный подход в формировании здорового образа жизни субъектов образовательного процесса „школа-вуз”: [Монография] / Абаскалова Н.П. – Новосибирск : Изд.НГПУ, 2001. – 316 с.
2. Авчинникова С.О. Здоровый стиль жизни старшеклассника как педагогическая проблема // Вестник Смоленской медицинской академии. – 2000. – № 3 – С. 129–131.
3. Аделаидские рекомендации по здоровой общественной политике. ВОЗ/НРР/НЕР/95.2, ВОЗ, Женева, 1988 г.
4. Джакартская декларация о продолжении деятельности по укреплению здоровья в 21 –ом столетии. НРР/НЕР/4ICHR/BR/97.4, WHO, Geneva, 1997.
5. Гурвич И.Н. Социальная психология здоровья. – СПб: Изд-во Санкт-Петербургского университета, 1999 – С.406 – 410.
6. Дерябо С.Д. Здоровье как предмет экопсихологической диагностики / Дерябо С.Д., Ясвин В.А., Панов В.И. // Прикладная психология. – 2000. – № 4
7. Дерябо С. Отношение к здоровью и здоровому образу жизни: методика измерения / Дерябо С., Ясвин В. // Директор школы : – 1999. – № 2. – С. 7 – 16.
8. Дермотт Ян Мак. Убеждение и здоровье. Психологические методы обретения здоровья : [Хрестоматия] / Дермотт Ян Мак, Джозеф О'Коннор: сост. К.В. Сельченко. – Мн., М. : Харвест, АСТ, 2001. – С.418 – 434.
9. Доклад о состоянии здравоохранения в Европе, 2005г. Действия общественного здравоохранения в целях улучшения здоровья детей и всего населения. – Копенгаген. : ВООЗ, Европ. Регион. Бюро, 2005. – 155 с.
10. Вершинина И.В. Становление и развитие ценностного отношения к здоровью у старшеклассников средней общеобразовательной школы: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.05 „Теория, методика и организация культурно-просветительской деятельности”/ Вершинина И. В. – М., 2006. – 23 с.
11. Европейская стратегия „Здоровье и развитие детей и подростков”. – Копенгаген. : ВООЗ, Европ. Регион. Бюро, 2005. – 23 с.
12. Юрьев В.К. Общественное здоровье и здравоохранение /Юрьев В.К , Куценко Г.И.– СПб.:Петрополис, 2000